

PATVIRTINTA

Respublikinio priklausomybės ligų centro

Direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 29 d.

įsakymu Nr. 1.3- 102 (1.2)

**RESPUBLIKINIO PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ CENTRO
KAUNO FILIALO AMBULATORINIO SKYRIAUS
PSICHIKOS SVEIKATOS SLAUGYTOJO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS**

**I SKYRIUS
PAREIGYBĖ**

1. Respublikinio priklausomybės ligų centro (toliau – RPLC) Kauno filialo Ambulatorinio skyriaus (toliau – Skyrius) psichikos sveikatos slaugytojo pareigybė yra priskiriama specialistų grupei.
2. Pareigybės lygis – A2.

**II SKYRIUS
SPECIALŪS REIKALAVIMAI ŠIAS PAREIGAS EINANČIAM DARBUOTOJUI**

3. Darbuotojas, einantis šias pareigas, turi atitikti šiuos specialius reikalavimus:
 - 3.1. turi būti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs universitetinį ar neuniversitetinį bendrosios praktikos slaugytojo profesinį bakalauro laipsnį;
 - 3.2. turėti galiojančią bendrosios slaugos praktikos licenciją verstis bendrąja slaugos praktika ir teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs psichikos sveikatos slaugos specializaciją;
 - 3.3. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;
 - 3.4. verstis psichikos sveikatos slaugos praktika Lietuvoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti psichikos sveikatos slaugos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir psichikos sveikatos slaugytojas;
 - 3.5. gebėti dirbti savarankiškai pagal kompetenciją ir (arba) komandoje su gydytoju ir bendradarbiaudamas su kitais asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais;
 - 3.6. savo darbe vadovautis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos medicinos norma MN 28:2019 „Bendrosios praktikos slaugytojas.“ patvirtinimo, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. V-828, Lietuvos medicinos normos MN 22:2020 „Psichikos sveikatos slaugytojas“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. V-2925, šiomis medicinos normomis ir kitais teisės aktais, RPLC įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis, RPLC direktoriaus įsakymais bei savo pareigine instrukcija;
 - 3.7. žinoti Lietuvos medicinos normoje MN 28:2019 nurodytas kompetencijas, papildomai turi žinoti:
 - 3.7.1. teisės aktus, reglamentuojančius psichikos sveikatos priežiūrą ir slaugos praktiką Lietuvoje;
 - 3.7.2. Lietuvos Respublikos nacionalinės psichikos sveikatos politikos nuostatas;
 - 3.7.3. Europos Sąjungos valstybių psichikos sveikatos priežiūros politikos principus;

- 3.7.4. psichosocialinių ir etninių, kultūrinių veiksnių įtaką paciento, jo šeimos psichikos sveikatai;
- 3.7.5. psichikos sveikatos stiprinimo ir palaikymo principus;
- 3.7.6. įvairių amžiaus grupių pacientų psichikos ir elgesio sutrikimus ir psichikos sveikatos slaugos ypatumus;
- 3.7.7. suikidologijos pagrindus;
- 3.7.8. psichotropinių vaistų grupes, jų veikimo mechanizmus, farmakologines sąveikas, skyrimo indikacijas, kontraindikacijas bei atsargumo priemones;
- 3.7.9. psichologijos pagrindus;
- 3.7.10. psichoterapijos metodų rūšis ir psichoterapijos metodų taikymo indikacijas;
- 3.7.11. psichosocialinės reabilitacijos principus;
- 3.7.12. įvairaus profilio psichiatrijos skyrių darbo organizavimo ypatumus;
- 3.8. išmanyti:
- 3.8.1. bendrąją psichopatologiją (psichikos sutrikimų simptomus ir sindromus), šių sutrikimų įtaką paciento elgesiui, gyvenimo kokybei, tikėtiną grėsmę paties paciento ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui;
- 3.8.2. psichikos sveikatos slaugos proceso ypatumus, esant;
- 3.8.2.1. ūminiams psichikos sutrikimams, ūmioms psichozėms;
- 3.8.2.2. organiniams ir simptominiams psichikos sutrikimams;
- 3.8.2.3. psichikos ir elgesio sutrikimams vartojant psichoaktyvias medžiagas;
- 3.8.2.4. nuotaikos (afektiniai) sutrikimams;
- 3.8.2.5. šizofrenijai, šizotipiniams ir kliesesiniams sutrikimams;
- 3.8.2.6. neuroziniai, stresiniai ir somatoforminiai sutrikimams;
- 3.8.2.7. vaikų ir paauglių psichikos ir elgesio sutrikimams;
- 3.8.2.8. pagyvenusių ir senų žmonių psichikos ir elgesio sutrikimams;
- 3.8.3. psichikos sveikatos slaugos namuose organizavimo ir teikimo ypatumus;
- 3.8.4. asmenų, turinčių specialiųjų poreikių dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, slaugą;
- 3.8.5. bendravimo ir bendradarbiavimo su įvairaus amžiaus pacientais, turinčiais psichikos sutrikimų, bei jų artimaisiais ypatumus;
- 3.8.6. aprobuotus biologinius psichikos sutrikimų gydymo būdus, jų taikymo principus ir slaugos principus;
- 3.8.7. priklausomybės ligų pakaitinio gydymo organizavimo ir teikimo principus, indikacijas, kontraindikacijas, naudojamų vaistų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus ir komplikacijas;
- 3.8.8. elektros impulsinės terapijos indikacijas, kontraindikacijas, galimas komplikacijas ir slaugos principus;
- 3.8.9. antipsichozinių vaistų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
- 3.8.10. antidepresantų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
- 3.8.11. nuotaikos stabilizatorių farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;
- 3.8.12. trankviliantų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį, prasidedančio pripratimo ir priklausomybės požymius ir gydymo komplikacijas;
- 3.8.13. nootropų farmakologinio poveikio ir veikimo bendruosius principus, jų vartojimo indikacijas, kontraindikacijas, nepageidautiną poveikį ir komplikacijas;

- 3.8.14. savižudybių prevencijos principus ir pacientų, kuriems būdingas suicidinis elgesys, slaugos ypatumus;
- 3.9. gebėti:
- 3.9.1. nustatyti psichikos sveikatos slaugos paslaugų prioritetus ir eigą;
- 3.9.2. taikyti psichiatrijos ir slaugos mokslo naujoves, taikomųjų tyrimų duomenis savo praktikoje;;
- 3.9.3. spręsti psichikos sveikatos slaugos vadybos problemas;
- 3.9.4. teikti pacientams ir jų artimiesiems rekomendacijas psichikos sveikatos slaugos klausimais;
- 3.9.5. nustatyti psichikos sveikatos slaugos poreikius, taikyti atitinkamus psichikos sveikatos slaugos veiksmus bei numatyti psichikos sveikatos slaugos rezultatus:
- 3.9.5.1. organiniams ir simptominiams psichikos sutrikimams;
- 3.9.5.2. psichikos ir elgesio sutrikimams vartojant psichoaktyvias medžiagas;
- 3.9.5.3. šizofrenijai, šizotipiniams ir kliesesiniams sutrikimams;
- 3.9.5.4. nuotaikos (afektiniais) sutrikimams;
- 3.9.5.5. neuroziniais, stresiniais ir somatoforminiais sutrikimams;
- 3.9.5.6. elgesio sindromams, susijusiems su fiziologiniais sutrikimais bei somatiniais veiksniais;
- 3.9.5.7. suaugusiųjų asmenybės ir elgesio sutrikimams;
- 3.9.5.8. protiniam atsilikimui;
- 3.9.5.9. psichologinės raidos sutrikimams;
- 3.9.5.10. elgesio ir emocijų sutrikimams, prasidedantiems vaikystėje ir paauglystėje;
- 3.9.6. organizuoti, teikti įvairaus amžiaus pacientams, jų šeimos nariams psichikos sveikatos slaugos paslaugas;
- 3.9.7. pagal kompetenciją atpažinti psichikos sutrikimų simptomus, sindromus, jų pokyčius psichikos sutrikimo laikotarpiu;
- 3.9.8. pagal kompetenciją atpažinti ūminės psichozinės būsenos pacientą ir įtarti tikėtiną grėsmę paties paciento ar aplinkinių žmonių sveikatai, gyvybei ar turtui;
- 3.9.9. pagal kompetenciją atpažinti agresyvų, sujaudintą, potencialiai pavojingą psichikos sutrikimų turintį pacientą ir numatyti elgesio su tokiu pacientu taktiką;
- 3.9.10. atpažinti pacientą, kuriam būdingas suicidinis elgesys, ir pagal savo kompetenciją suteikti pagalbą;
- 3.9.11. atpažinti nepageidaujamas ar patologines paciento organizmo reakcijas į paskirtą gydymą;
- 3.9.12. pagal kompetenciją teikti psichosocialinės reabilitacijos paslaugas;
- 3.9.13. bendrauti ir bendradarbiauti su asmenimis, turinčiais įvairių psichikos ir elgesio sutrikimų, jų šeimos nariais;
- 3.9.14. atpažinti ir spręsti konfliktines situacijas, susijusias su psichikos sveikatos slauga;
- 3.9.15. mokyti pacientus atpažinti psichikos sutrikimo požymius ir juos valdyti;
- 3.9.16. motyvuoti tinkamai vartoti vaistus, užtikrinant gydymo tęstinumą;
- 3.9.17. dalyvauti pacientų, kuriems taikoma pakaitinė palaikomoji terapija, sveikatos priežiūroje (išduoti gydytojo paskirtą metadono dozę ir stebėti jos išgėrimą, vesti metadono apskaitą, atlikti narkotinių medžiagų nustatymo testus);
- 3.9.18. dokumentuoti psichikos sveikatos slaugą;
- 3.9.19. dirbti psichikos sveikatos priežiūros specialistų komandoje;
- 3.9.20. vertinti teikiamų psichikos sveikatos slaugos paslaugų rezultatus ir efektyvumą bei siūlyti paslaugų kokybės gerinimo priemones;

3.9.21. pagal kompetenciją teikti konsultacinę pagalbą psichikos sutrikimų turintiems asmenims ir jų artimiesiems dėl psichikos sveikatos slaugos, vaistų vartojimo, įgūdžių atkūrimo ir palaikymo;

3.9.22. analizuoti savo profesinę veiklą bei rengti profesinės veiklos pranešimus ir ataskaitas.

III SKYRIUS

ŠIAS PAREIGAS EINANČIO DARBUOTOJO FUNKCIJOS

4. Šias pareigas einantis darbuotojas vykdo šias funkcijas:

4.1. vykdo Lietuvos medicinos normoje MN 28:2019 nurodytas kompetencijų funkcijas ir papildomai atlieka:

4.1.1. kvalifikuotai ir kokybiškai teikia psichikos sveikatos slaugos paslaugas pagal kompetenciją;

4.1.2. teikia būtinąją medicinos pagalbą teisės aktų nustatyta tvarka;

4.1.3. dalyvauja organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemonių bei teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

4.1.4. taiko tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus saugius tyrimo, diagnostikos ir slaugos metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

4.1.5. naudoja tik teisės aktų, reguliuojančių medicinos priemonių (prietaisų) naudojimą, reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis; užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos šiame papunktyje nurodytų teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

4.1.6. tvarko medicinos ir slaugos dokumentus bei teikia statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

4.1.7. bendradarbiauja su asmens, visuomenės sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

4.1.8. dalyvauja vykdant privalomąsias sveikatos programas;

4.1.9. laikosi saugos darbe taisyklių ir higienos normų reikalavimų;

4.1.10. laikosi RPLC vidaus tvarkos taisyklių;

4.1.11. laikosi slaugytojo profesinės etikos principų, gerbia pacientų teises ir jų nepažeidžia, saugoja profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laiko konfidencialia; Kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

4.1.12. esant reikalui praneša kompetentingoms įstaigoms apie įtariamą užkrečiamąsias ligas, apsinuodijimus, mirties atvejus Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių tokios informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

4.1.13. praneša teisėsaugos ir kitoms valstybės institucijoms apie sužalotus ar smurtą patyrusius asmenis, kuriems dėl nusikalstamos veikos galėjo būti padaryta žala, Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių tokios informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

4.1.14. pagal savo kompetenciją koordinuoja sveikatos priežiūros paslaugų teikimą Lietuvos medicinos normos 8.14 papunktyje nurodytiems smurtą patyrusiems asmenims, kol bus pradėta teikti profesionali pagalba;

4.1.15. laiku informuoja gydytoją apie paciento sveikatos būklės pokyčius, komplikacijas, vartojamų vaistų nepageidaujamą poveikį ar kitaip pablogėjusią sveikatą;

4.1.16. informuoja atsakingus įstaigos specialistus apie galimą socialinių paslaugų poreikį asmeniui, turinčiam psichikos sutrikimų;

4.1.17. teikia informaciją apie paciento sveikatą Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo nustatyta tvarka;

- 4.1.18. tobulina profesinę kvalifikaciją sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;
- 4.1.19. laikosi licencijuojamos veiklos – slaugos praktikos – sąlygų;
- 4.1.20. propaguoja sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;
- 4.1.21. laikosi RPLC galiojančios antikorupcinės programos, nepriimti kyšių ir elgiasi taip, kad savo veiksmais neprovokuotų paciento, jo artimųjų, giminių ar kitų paciento atstovų, duoti kyšių;
- 4.1.22. surinka raštu informaciją reikalingą narkotikų vartotojų stebėsenai vykdyti ir pateikia ją gydytojui suvedimui į sistemą;
- 4.1.23. žino apie teikiamas mokamas/ nemokamas paslaugas Skyriuje ir RPLC, suteikia visą reikiamą informaciją pacientui renkantis gydymo paslaugas;
- 4.1.24. suveda pacientų apsilankymų pagal atitinkamai gautas gydymo paslaugas (ambulatorinės konsultacijos ar pakaitinio gydymo paslauga) Skyriuje duomenis į informacinę sistemą naudojamą įstaigoje;
- 4.1.25. tvarko asmens sveikatos istorijas pagal nustatytą ir patvirtintą direktoriaus įsakymu įstaigos vidaus tvarką, įskaitant psichikos ligonio pacientų statistinių kortelių (Forma Nr. 030-1/a ir Nr. 030-1-1/a) pildymą ir savalaikį jų pateikimą visuomenės sveikatos specialistui;
- 4.1.26. dalyvauja RPLC veikloje, užsiėmimuose ir renginiuose bei padeda juos rengiant;
- 4.1.27. žino ir moka atlikti Skyriuje teikiamų mokamų paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarką, apskaitos dokumentų tvarkymą;
- 4.1.28. pildo RPLC tvirtintus žurnalus/formas, narkotinių medžiagų apskaitos žurnalą (jei skyriuje yra skiriami medikamentai įtraukti į narkotinių medžiagų sąrašą);
- 4.1.29. atlieka greito narkotinių medžiagų nustatymo ištyrimą testais pagal gydytojo nurodymus;
- 4.1.30. atlieka apsvaigimo nuo alkoholio testą alkotesteriu;
- 4.1.31. atlieka kitus teisėtus Skyriaus vedėjo ar Skyriaus slaugos administratoriaus pavedimus ar vienkartines užduotis.
5. Darbuotojas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
6. Darbuotojas pavaldus Skyriaus slaugos administratoriui ir Skyriaus vedėjui;
7. Darbuotoją atostogų, ligos ar kitų nebuvimų darbe metu pavaduoja administracijos paskirtas atsakingas asmuo.
8. Darbuotojas pavaduoja kitus RPLC darbuotojus atostogų ir kito nebuvimo darbe metu, administracijos nurodymu, savo kompetencijos ribose.
9. Darbuotoją skiria ir atleidžia iš pareigų, nustato jo pareiginį atlyginimą, sudaro rašytinę darbo sutartį, skatina ar skiria nuobaudas RPLC direktorius.
-